

Bostadsutskottets yttrande

1984/85: 4 y

om riktlinjer för det framtida arbetet mot ekonomisk brottslighet
m. m. (prop. 1984/85: 32)

Till justitieutskottet

Justitieutskottet har hemställt om yttrande från bostadsutskottet med anledning av proposition 1984/85: 32 om riktlinjer för det framtida arbetet mot ekonomisk brottslighet m. m. jämte de med anledning av propositionerna väckta motionerna 1984/85: 93 (fp), 94 (vpk), 95 (c) och 96 (m).

Bostadsutskottet behandlar i yttrandet de frågor i propositionen och motionerna som har anknytning till utskottets beredningsområde.

Propositionen

I propositionen hänvisas till skilda förslag av den s. k. eko-kommissionen. Dessa förslag är efter remissbehandling under beredning i regeringskansliet. Det aviseras att förslagen efter hand skall bli föremål för proposition till riksdagen. Enligt vad föredragande statsrådet, vice statsministern I. Carlsson, anför i propositionen, är det viktigt att se de olika åtgärderna i ett sammanhang. Resursbehovet behöver bedömas i relation till alla de insatser som erfordras. Kampen mot den ekonomiska brottsligheten för också med sig en rad principiella frågor som kräver generella ställningstaganden. Regeringen har därför beslutat bereda riksdagen tillfälle att ta del av en samlad framställning av de problem som kampen mot ekonomisk brottslighet reser och den allmänna inriktning som reformarbetet bör ha. Utöver vad som anføres av vice statsministern består propositionen också av anföranden av justitieministern och finansministern.

I propositionen behandlas resursbehovet för de myndigheter som har uppgifter av betydelse för bekämpandet av den ekonomiska brottsligheten. Vikten av samarbete mellan de myndigheter som kan komma i kontakt med ekonomisk brottslighet betonas. Av de myndigheter som åsyftas är det länsstyrelserna, särskilt deras skatteavdelningar, och de lokala skattemyndigheterna samt kronofogdemyndigheterna, som kan beröras av åtgärder inom bostadsutskottets beredningsområde.

Finansministern tar upp *vissa lönefrågor inom skatteförvaltningen* (s. 76) med anledning av ett förslag av eko-kommissionen om att förbättra lönesituationen för vissa statliga tjänster inom skatte-, revisions- och processområdet. Bakgrunden till förslaget är att tjänstemän inom de angivna områdena i besvärande utsträckning lämnat sina anställningar till förmån för bättre betalda uppdrag i enskild tjänst. Finansministern delar kommissionens uppfattning att åtgärder behöver vidtas för att förbättra löneläget

för vissa tjänster inom skatteadministrationen. Han hänvisar till avtalsuppgörelsen inom den statliga sektorn för 1984 och 1985, vilken innehåller bestämmelser om särskilda medel för att rekrytera eller behålla kvalificerad personal inom marknadskänsliga grupper, samt uttrycker förhoppningen att härigenom visats på en väg till lösning på de problem som har påtalats av kommissionen. Finansministern finner det angeläget att insatserna på dessa områden intensifieras och aviserar att frågan om hur åtgärderna skall finansieras inom ramen för anvisade medel får lösas i det kommande budgetarbetet då en samlad bedömning av resursläget för hela skatteförvaltningen sker.

Beträffande *vidgat samarbete mellan myndigheterna på skatte- och avgiftsområdet* hänvisas i propositionen till förslag som har lagts fram av eko-kommissionen. Flera av förslagen avser samverkan mellan skatte- och kronofogdemyndigheter i registerfrågor och i frågor om utlämnande av uppgifter mellan myndigheterna. Sålunda har kommissionen föreslagit att kronofogdemyndigheter och lokala skattemyndigheter skall bli skyldiga att lämna resp. länsstyrelse uppgifter som har betydelse för mervärdeskatteregistreringen och vidare att ett nytt ADB-register upprättas över vissa särskilt kvalificerade skattegäldenärer. Finansministern anför att flera av förslagen kan genomföras utan författningsändringar och att en del av dem redan är satta i praktisk tillämpning. De förslag som fordrar författningsändring, däribland förslaget om myndighetssamarbete i registerfrågor, bör enligt finansministerns bedömning kunna beaktas i samband med den förestående författningsregleringen av de exekutiva registren. Vissa andra frågor kommer att övervägas inom finansdepartementet.

Motionerna

I motion 95 (c) aktualiseras ett tidigare av riksdagen behandlat förslag om inrättande av *lokala samhällsmyndigheter*. Dessa skulle vara till för att underlätta kontakterna mellan företag och myndigheter. Enligt förslagsställarna skulle det finnas en lokal samhällsmyndighet per kommun eller fögderi. Myndigheten skulle bestå av de nuvarande lokala skattemyndigheterna men skulle dessutom ha hand om mervärdeskatt samt handels- och aktiebolagsregistren. Det skulle i princip vara möjligt för den enskilde att genom en enda kontakt få besked i olika skatte- och registerfrågor samt att fullgöra sin uppgiftsskyldighet i dessa sammanhang.

I samma motion förs också fram förslag om *avdragsrätt för reparationer på schablontaxerade småhus*. Enligt motionärerna skulle småhusägaren genom en sådan reform få ett starkt motiv att begära kvitto av den hantverkare som han anlitat och hantverkarens inkomst skulle härigenom kunna kontrolleras.

Utskottet

Beträffande *vissa lönefrågor inom skatteförvaltningen* har bostadsutskottet ingen erinran mot vad som anförs i propositionen. Det är naturligt att det ifrågavarande resursbehovet bedöms i sammanhang med övriga resursfrågor för skatteförvaltningen och i samband med sedvanlig budgetbehandling.

Frågan om *vidgat samarbete mellan myndigheterna på skatte- och avgiftsområdet* kan ses i visst sammanhang med den vidare frågan om informationsutbyte och anmälningsskyldighet mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte. Någon allmän skyldighet för en myndighet att lämna annan myndighet uppgift som har betydelse för att motverka eller beivra brottslig verksamhet finns inte. Vad som gäller i ett enskilt fall är beroende av bl. a. om uppgiften skyddas av sekretess eller ej. Om det finns en skyldighet att lämna uppgiften enligt lag och förordning hindrar dock inte sekretessen att uppgiften lämnas ut. Till följd av riksdagens beslut under våren 1984 om vissa ändringar i sekretesslagen gäller vidare att myndigheterna även utan en sådan föreskriven uppgiftsskyldighet får lämna ut uppgifter som angår misstankar om allvarigare brott till polis och åklagare (prop. 1983/84: 142, KU 29, SFS 1984: 316). Bostadsutskottet vill erinra om dessa bestämmelser, som har betydelse bl. a. på skatte- och avgiftsområdet. I den aktuella frågan om samverkan mellan skattemyndigheterna och kronofogdemyndigheterna pågår arbete inom skatteindrivningsutredningen (B 1981: 02). Denna utredning har redan i sitt betänkande (Ds Fi 1984: 4) Indrivning av skatt m. m. behandlat formerna för visst samarbete mellan kronofogdemyndigheterna och länsstyrelserna. Det framhölls i betänkandet att detta samarbete är särskilt betydelsefullt med tanke på att länsstyrelserna är den dominerande uppdragsgivaren i förhållande till exekutionsväsendet. Betänkandet har remissbehandlats och ärendet bereds f. n. inom regeringskansliet. I sammanhanget kan nämnas att ADB-registret för exekutionsväsendet, det s. k. REX-systemet, numera är utbyggt till att omfatta alla landets kronofogdemyndigheter.

Bostadsutskottet erinrar om att frågor om organisationen på beskattnings- och indrivningsområdet har behandlats av bostadsutskottet i yttrande (BoU 1984/85: 1 y) till skatteutskottet med anledning av riksdagens revisorers förslag 1983/84: 24 angående vissa åtgärder på beskattnings- och indrivningsområdet. Bostadsutskottet anförde då sammanfattningsvis bl. a. att pågående överväganden rörande kronofogdemyndigheternas ställning i förhållande till skattemyndigheterna och om indelningen i kronofogdedistrikt borde avvaktas. Skatteutskottet anslöt sig till bostadsutskottets uppfattning. Riksdagen har sedermera beslutat i enlighet med skatteutskottets betänkande (SkU 1984/85: 3).

Enligt vad bostadsutskottet har inhämtat kan förslag rörande författningsreglering av de exekutiva registren och därmed sammanhängande

frågor om samarbete i registerfrågor mellan skatte- och indrivningsmyndigheterna komma att föreläggas riksdagen under våren 1985. Bostadsutskottet har ingen erinran mot vad som anförs i propositionen i den nu aktuella delen.

Förslaget om att inrätta *lokala samhällsmyndigheter* är, som också påpekas i motion 95 (c), inte nytt för riksdagen. Ett enigt bostadsutskott fann vid sin senaste behandling av förslaget under våren 1984 (BoU 1984/85: 26 s. 8) att ett ställningstagande borde anstå tills då pågående utredningsarbete avslutats och övervägandena med anledning därav fullbordats. Sedan bostadsutskottets betänkande avgavs har regeringen tillsatt en särskild utredningsman med direktiv (Dir 1982: 22) att utreda frågan om hur en effektiv styrning och samordning av skatteförvaltningen skall utformas. Utgångspunkten för utredningen är en utbrytning av länsstyrelsernas skatteavdelningar från länsstyrelserna och upprättande av fristående länsskattemyndigheter. Därmed måste också övervägas vilken ställning de lokala skattemyndigheterna skall ha i förhållande till länsskattemyndigheterna.

I motionen föreslås även att handelsregistren och aktiebolagsregistret skall föras till de tänkta lokala samhällsmyndigheterna. Frågor om dessa register faller inte inom bostadsutskottets beredningsområde. Frågan om en anknytning av registren till skatteadministrationen omfattas inte heller av de nyss omtalade utredningsdirektiven. Bostadsutskottet finner ändå att motionens syfte genom det pågående utredningsarbetet får anses vara i inte ringa grad tillgodosett. Det är i vart fall för tidigt för riksdagen att nu ta någon ställning i sak till hur en omorganisation av skatteförvaltningen bör ske och vilka arbetsuppgifter som i framtiden bör knytas till skattemyndigheterna. Resultat av pågående utredningsarbete bör sålunda avvaktas. Enligt bostadsutskottets uppfattning bör justitieutskottet därför föreslå riksdagen att avslå motion 95 (c) såvitt nu är i fråga.

Beträffande den i motion 95 (c) väckta frågan om *avdragsrätt för reparationer på schablontaxerade småhus* hänvisar bostadsutskottet till direktiven (Dir 1982: 94) för bostadskommittén (Bo 1982: 02). I direktiven erinras om att förslaget om en sådan avdragsrätt satts i samband med önskemål om att komma till rätta med att vissa uppdragstagares inkomster inte blir kända för taxeringsmyndigheterna och sålunda undgår beskattning. Det framhålls i direktiven att förslaget om en avdragsrätt för reparationer för åtskilliga komplikationer med sig, men anförs också att förslaget bör beaktas när man överväger vilka fördelar en mer konventionell beskattning kan ha framför schablonmetoden.

Enligt lagen (1982: 1006, ändrad 1983: 856) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar gäller att bl. a. en småhusägare är skyldig att i sin självdeklaration lämna uppgifter om ersättningsar om 1 000 kr. eller mer som han har betalat ut till en uppdragstagare för arbeten på bl. a. mark och byggnader. Om uppgifterna inte lämnas, är han i princip betalningsskyldig för uppdragstagarens skatt med intill 50 % av det

oredovisade beloppet. Motionens syfte att tvinga uppdragstagare att redovisa sina inkomster är alltså enligt den nämnda lagen tillgodosett på det sättet att vetskapen hos en uppdragstagare om att hans uppdragsgivare – småhusägaren – är skyldig att lämna uppgift till skattemyndigheterna är avsedd att fungera som en påtryckning på uppdragstagaren att själv ta upp inkomsten till beskattning. Skillnaden mellan motionen och den nu gällande ordningen är att småhusägaren genom att kunna utnyttja en avdragsrätt kan antas bli mer positivt intresserad av att lämna uppgifterna. Om detta antagande är riktigt och fördelarna med ett system med avdragsrätt för reparationskostnader överväger nackdelarna i form bl. a. av en omständligare taxeringskontroll, är frågor som bostadskommittén har att ta ställning till. Bostadsutskottet finner inte heller att motion 95 (c) i nu aktuellt avseende f. n. bör tillstyrkas av riksdagen.

Stockholm den 12 december 1984

På bostadsutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Magnus Persson (s), Bertil Danielsson (m), Lenart Nilsson (s), Tore Claeson (vpk), Margareta Palmqvist (s), Erik Olsson (m), Agne Hansson (c), Jan-Eric Virgin (m), Lars Andersson (s), Bengt-Ola Rytting (s) och Olle Grahn (fp).

